

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

**Органам державної влади за
списком**

№ _____

На № _____

Щодо виконання рішення Європейського суду
з прав людини у справі «Чжан проти України»

13 листопада 2018 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено рішення у справі «Чжан проти України» (заява № 6970/15), яке набуло статусу остаточного 13 лютого 2019 року.

У цій справі Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з визнанням недопустимими доказів сторони захисту, що в результаті призвело до несправедливого судового розгляду справи заявника (*стислий виклад додається*).

Сума відшкодування, яку Україна повинна сплатити на виконання цього рішення Європейського суду, становить **7 500** (сім тисяч п'ятсот) євро.

Відповідно до пункту 1 статті 46 Конвенції та статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи (далі – КМ РЄ) здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах Комітету міністрів Ради Європи щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

У цьому рішенні кримінальна справа, порушена щодо заявника слідчим відділом Київського районного відділу Харківського міського управління Головного управління Міністерства внутрішніх справ, неодноразово

ВРСДЗ НАВС		УВ Міністерство юстиції України	
Вх. №	959	8986/1419-30-19/5.2.2 від	05.03.2019
14	03	20	19
кількість аркушів:		арк	
осн. док.	2	додаток	3

відправлялася судом на додаткове досудове слідство у зв'язку з його неповнотою. Відповідно до обставин справи, зазначених у рішенні Європейського суду, «24. ...слідчий не міг пояснити, чому підозра лягла на заявника. Він стверджував, що хтось з відділу карного розшуку сказав йому, що заявник був винним, проте не міг точно згадати, хто саме...

67. Європейський суд також звертає увагу на той факт, що окрім цих неузгодженостей у показаннях свідків обвинувачення, жодних речових або інших доказів проти заявника не було. Крім того, на користь сторони захисту були численні показання студентів китайців, а один з них у певний момент навіть зізнався, що випадково поранив одного з українців.

68. Поки досудове слідство тривало, усі ці студенти виїхали з території України. Питання щодо встановлення їхнього місцезнаходження у Китаї чи іншому місці, де вони могли перебувати, з метою їхнього виклику в Україну або проведення дистанційного допиту, ніколи не порушувалося».

Європейський суд зазначив, що кримінальне провадження щодо заявника в цілому становило порушення його права на справедливий суд та констатував порушення за пунктом 1 статті 6.

З огляду на зазначене та з метою забезпечення виконання цього рішення Європейського суду, а також недопущення аналогічних порушень у майбутньому прошу:

- забезпечити здійснення діяльності органів досудового розслідування відповідно до принципів рівності перед законом і судом, змагальності сторін кримінального провадження, розумності строків досудового розслідування;
- забезпечити відповідальне виконання покладених на слідчі відділи завдань та дотримання слідчими вимог законодавства України, положень Конвенції та практики Європейського суду;
- довести висновки Європейського суду у цій справі до відома працівників поліції для врахування в роботі;
- Національній академії внутрішніх справ – включити висновки Європейського суду у цій справі до програм професійного навчання та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів.

Окремо повідомляємо, що найближчим часом автентичний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.miniust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед КМ РЄ просимо повідомити про результати розгляду цього листа до **02 квітня 2019 року**.

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Чжан проти України» на *2* арк. в 1 прим.

**Заступник Міністра –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Іван ЛІЩИНА

СПИСОК

Міністерство внутрішніх справ України
вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ, 01601

СБВ

Національна поліція України
вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ, 01601

СБВ

Головне управління Національної поліції в Харківській області
вул. Жон Мироносиць, 5, м. Харків, 61002

Київський відділ поліції Головного управління Національної поліції в Харківській області
вул. Алчевських, 49, м. Харків, 61002

✓ **Національна академія внутрішніх справ**
пл. Солом'янська, 1, м. Київ - ДСП, 03035

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЧЖАН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ZHANG v. UKRAINE)
(Заява № 6970/15)

Стислий виклад рішення від 13 листопада 2018 року

У результаті сутички, яка сталася між чотирма українцями у стані алкогольного сп'яніння та групою китайських студентів, серед яких був і заявник, одного з українців було смертельно поранено. Заявника було затримано та щодо нього порушено кримінальну справу. Після неодноразового відправлення справи на додаткове досудове слідство у зв'язку з його неповнотою у липні 2013 року Київський районний суд м. Харкова (далі – районний суд) визнав заявника винним у вчиненні вбивства та обрав йому покарання у виді позбавлення волі на строк 12 років. Вирок ґрунтувався на наданих у судовому засіданні показаннях свідків сторони обвинувачення, що були аналогічними узагальненим у попередньо скасованому вироку. Районний суд відмовився визнати допустимими показання китайських студентів, які вже виїхали з України, і не могли бути допитані у суді, як це передбачалося новим Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК). Апеляційний та касаційний суди залишили вирок районного суду без змін, не прокоментувавши аргумент заявника щодо допустимості доказів у контексті КПК 1960 року.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на несправедливість та надмірну тривалість кримінального провадження, стверджуючи, що доказом для його засудження слугували тільки непослідовні показання друзів потерпілого, які неодноразово ними змінювалися, тоді як показання свідків на його користь були відхилені судами.

Розглянувши скарги заявника, Європейський суд вказав, що національні суди самі визнали суперечність у показаннях друзів потерпілого серйозним недоліком, неодноразово повертаючи справу на додаткове досудове слідство. Крім того, посилаючись на новий КПК, суди виключили усі показання свідків сторони захисту, оскільки вони не були отримані у судовому засіданні, як це передбачалося новим кодексом. Європейський суд звернув увагу, що таке застосування нових положень КПК поставило заявника у явно гірше становище порівняно зі стороною обвинувачення, яка мала у своєму розпорядженні усіх свідків, тоді як заявник не мав жодних показань для свого захисту. Оскільки події відбувалися до набрання чинності новим КПК, суди мали прийняти показання свідків сторони захисту, які виїхали з України. Національні суди усіх трьох інстанцій не дали жодної оцінки доречним та важливим зауваженням заявника щодо серйозних недоліків у показаннях свідків сторони обвинувачення, а також незаконності та свавільності виключення усіх показань свідків сторони захисту з матеріалів справи.

Європейський суд дійшов висновку, що незалежно від того, які норми мали застосовуватись у справі заявника – КПК України 1960 року або КПК України 2012 року – національні суди при оцінці допустимості доказів тлумачили та застосовували положення кримінального законодавства у спосіб несумісний із зобов'язаннями держави за Конвенцією та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. Також Європейський суд зазначив, що немає потреби розглядати скаргу заявника на тривалість кримінального провадження.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятною скаргу щодо стверджуваної несправедливості судового розгляду справи заявника;
2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з несправедливістю судового розгляду справи заявника;
3. *Постановляє*, що немає потреби розглядати питання прийнятності та суті скарги заявника на тривалість кримінального провадження щодо нього;
4. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити заявнику 7 500 (сім тисяч

п'ятсот) євро та додаткового суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»